

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

CONSILIU

Concluziile Consiliului

Investiții publice prin intermediul achizițiilor publice: redresarea durabilă și revigorarea unei economii a UE reziliente

(2020/C 412 I/01)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

REAMINTIND Concluziile Consiliului European din 21 iulie 2020 în care se afirmă că planul pentru redresarea europeană va necesita investiții masive în o redresare durabilă și rezilientă, în crearea de locuri de muncă și repararea daunelor imediate provocate de pandemia de COVID-19, fiind sprijinite totodată prioritățile verzi și digitale;

REAMINTIND Concluziile Consiliului European din 2 octombrie 2020 ⁽¹⁾ în care se subliniază necesitatea unei piețe unice puternice și profunde și a unor instrumente suplimentare pentru abordarea efectelor de denaturare generate de subvențiile străine pe piața unică;

REAMINTIND că Uniunea Europeană și statele sale membre au instituit un pachet de redresare pentru consolidarea economiei europene după criză, care prevede finanțarea investițiilor pentru a atenua daunele socioeconomice cauzate de criza provocată de pandemia de COVID-19;

SUBLINIIND faptul că sunt necesare eforturi comune nu numai pentru a sprijini cele mai afectate întreprinderi, ci și pentru a face investiții care să favorizeze convergența, reziliența și durabilitatea, ținând seama de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă;

SUBLINIIND rolul important al investițiilor publice pentru redresarea și traiectoria de creștere a economiei europene adaptată viitorului și EVIDENȚIIND faptul că o parte considerabilă a investițiilor publice se realizează prin intermediul achizițiilor publice (reprezentând aproximativ 14 % din PIB-ul UE din perioada de dinaintea COVID-19;

SUBLINIIND rolul vital al unui sistem de achiziții publice care funcționează bine, care include strategii adecvate de gestionare a riscurilor pentru menținerea serviciilor publice și oferirea de servicii de interes general, în special în perioade de criză și situații de urgență;

EVIDENȚIIND faptul că directivele UE privind achizițiile publice ⁽²⁾ oferă achizitorilor publici un cadru juridic pentru a garanta responsabilitatea în materie de cheltuieli publice;

⁽¹⁾ Concluziile Consiliului European din 1-2 octombrie 2020, documentul ST 13/20.

⁽²⁾ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65);

Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 243);

Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE (JO L 216, 20.8.2009, p. 76); și

Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune (JO L 94, 28.3.2014, p. 1).

REAMINTIND că, în timpul pandemiei de COVID-19, achizitorii publici s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește asigurarea disponibilității bunurilor și serviciilor necesare pentru combaterea situației de criză; REAMINTIND Comunicarea Comisiei intitulată „Orientările Comisiei Europene pentru utilizarea cadrului privind achizițiile publice în situația de urgență legată de criza COVID-19”⁽³⁾ în care se indică soluții din legislația UE existentă care oferă instrumente pentru achizitorii publici din statele membre pentru a face față situațiilor de urgență precum COVID-19;

SUBLINIIND necesitatea unor măsuri preventive în materie de pregătire și a unei evaluări a capacității cadrului juridic pentru instrumentele de achiziții publice de a face față situațiilor de criză, precum și de a crea condițiile necesare pentru a stimula redresarea;

FĂCÂND TRIMITERE la articolul 92 din Directiva 2014/24 privind achizițiile publice⁽⁴⁾ care îi permite Comisiei să reexamineze efectele economice pe piața internă, în special din perspectiva unor factori precum atribuirea transfrontalieră a contractelor și costurile de tranzacționare, care rezultă din aplicarea pragurilor;

REAMINTIND recente Concluzii ale Consiliului Uniunii Europene privind piața unică⁽⁵⁾ în care se subliniază rolul important jucat de achizițiile publice în realizarea dublei tranziții, cea verde și cea digitală, și în care se scoate în evidență nevoia de a crește gradul de sensibilizare cu privire la bunele practici, mai ales prin utilizarea unor criterii calibrate și a unor instrumente digitale de achiziții publice în cadrul tuturor licitațiilor publice relevante;

EVIDENȚIIND faptul că eficiența achizițiilor publice va avea un efect important asupra investițiilor publice care sprijină redresarea, realizate la timp, în mod adecvat și adaptat viitorului; și SUBLINIIND că eficiența achizițiilor publice va constitui, prin urmare, un factor de succes important pentru redresare, creștere economică și crearea de locuri de muncă echitabile, consolidând astfel reziliența economică și socială a Uniunii, protejarea sănătății cetățenilor săi și a mediului;

FĂCÂND TRIMITERE la orientările Comisiei privind accesul ofertanților și al bunurilor din țările terțe pe piața achizițiilor publice din UE⁽⁶⁾; FĂCÂND TRIMITERE la articolul 25 din Directiva 2014/24/UE și la articolele 43 și 85 din Directiva 2014/25/UE;

SUBLINIIND faptul că acordurile-cadru reprezintă un instrument important și utilizat pe scară largă în achizițiile publice prin includerea unor achizitori publici diferiți și a nevoilor acestora în materie de achiziții prin intermediul flexibilității necesare în acest instrument;

INVITĂ Comisia și statele membre să lucreze în parteneriat strâns cu Parlamentul European, cu autoritățile locale și regionale, cu Comitetul Economic și Social și cu Comitetul Regiunilor în urmărirea acestor obiective comune prin structuri eficiente de guvernare și o coordonare strânsă la nivel național, în special pentru:

Sporirea eficienței achizițiilor publice pentru a stimula redresarea și pentru a face față crizelor viitoare

1. CONSIDERĂ că trebuie accelerate investițiile publice pentru a sprijini redresarea economiei UE, SUBLINIIND totodată nevoia de transparență, tratament egal, concurență loială și integritate în sectorul achizițiilor publice; ÎNDEAMNĂ statele membre să utilizeze oportunitățile oferite de cadrele naționale și europene relevante pentru a asigura achiziții rapide și eficiente și INVITĂ statele membre să sensibilizeze factorii de decizie în ceea ce privește structuri care funcționează bine ale achizitorilor publici, să investească suplimentar în expertiză și în profesionalizarea achizitorilor publici, de exemplu organismele centrale de achiziție, și să consolideze capacitatea achizitorilor publici pentru a aborda prioritățile strategice, în special crearea de locuri de muncă, repararea daunelor socioeconomice provocate de criza COVID-19, sprijinirea IMM-urilor, precum și prioritățile verzi și digitale;
2. SUBLINIAZĂ importanța cooperării dintre achizitorii publici din cadrul statelor membre și dintre statele membre pentru investiții publice eficiente în timpul redresării și pentru a face față crizelor viitoare; INVITĂ, prin urmare, statele membre să își intensifice eforturile și, dacă este cazul și este fezabil, să instituie strategii și

⁽³⁾ JO C 108I, 1.4.2020, p. 1.

⁽⁴⁾ Directiva 2014/24/UE.

⁽⁵⁾ Documentul ST 10698/20: „O piață unică dezvoltată mai în profunzime pentru o redresare viguroasă și pentru o Europă competitivă și durabilă”.

⁽⁶⁾ Comunicarea C (2019) 5494 final a Comisiei.

mecanisme comune, ținând cont totodată de nevoile și interesele specifice ale IMM-urilor, INVITĂ Comisia să asiste statele membre prin oferirea de sprijin și orientări în ceea ce privește achizițiile transfrontaliere și comune;

3. COSIDERĂ că digitalizarea achizițiilor publice va îmbunătăți în mod substanțial transformarea digitală a economiei UE, va reduce sarcina administrativă, va favoriza transparența și responsabilitatea și va îmbunătăți mediul de afaceri al operatorilor economici; INVITĂ statele membre să accelereze transformarea digitală a achizițiilor publice, inclusiv prin cooperarea public-public; INVITĂ statele membre să coopereze la achiziționarea de soluții digitale pentru a facilita prelucrarea datelor, asigurând în același timp interoperabilitatea;
4. ÎNDEAMNĂ statele membre și Comisia să monitorizeze punerea în aplicare a investițiilor publice și să măsoare progresele înregistrate în realizarea de obiective inovatoare și durabile în conformitate cu strategiile și legislația sectoriale adecvate; INVITĂ statele membre să opteze pentru o implementare ambițioasă a noii generații de formulare standard (formulare electronice), inclusiv, acolo unde este cazul și este fezabil, ca domenii obligatorii, cum ar fi achizițiile publice verzi, responsabile social și inovatoare;
5. SUBLINIAZĂ că este extrem de important să dispunem de căi de atac rapide și eficiente pentru realizarea în timp util și cu succes a proiectelor publice și ÎNDEAMNĂ statele membre să monitorizeze eficiența propriilor sisteme de căi de atac. SALUTĂ cooperarea consolidată dintre statele membre prin intermediul Rețelei organismelor de control jurisdicțional de primă instanță;
6. INVITĂ Comisia și statele membre să identifice bune practici și să elaboreze recomandări și orientări comune cu privire la desfășurarea în timp util a procedurilor de achiziții publice;
7. INVITĂ Comisia să reexamineze efectele economice pe piața unică care rezultă din aplicarea pragurilor stabilite în directivele privind achizițiile publice ⁽⁷⁾, având în vedere necesitatea de a stimula investițiile în întreaga Europă în urma pandemiei de COVID-19, ținând seama, de asemenea, de accesul IMM-urilor la piețele de achiziții publice și de rolul IMM-urilor în redresarea Uniunii Europene, să raporteze în acest sens Parlamentului European și Consiliului, precum și să analizeze posibilitatea de a propune o creștere a cuantumurilor pragurilor aplicabile în cadrul următoarei runde de negocieri, acolo unde este posibil și adecvat, după cum se prevede în special la articolul 92 din Directiva 2014/24/UE;
8. INVITĂ Comisia și statele membre să identifice măsuri suplimentare de reducere a sarcinii birocratice și a costurilor de conformare și, de asemenea, de reducere a constrângerilor procedurale impuse achizitorilor publici cu scopul de a simplifica și consolida investițiile publice, asigurând, în același timp, un nivel maxim de concurență efectivă între operatorii economici și îmbunătățind funcționarea pieței unice, în special:
 - să examineze eficiența și eficacitatea cadrului privind achizițiile publice, inclusiv directivele privind achizițiile publice, în conformitate cu AAP;
 - să exploreze posibilitățile de a valorifica „regimul simplificat” în temeiul titlului III din Directiva 2014/24/UE și să ia în considerare o aplicare extinsă la alte servicii, în conformitate cu dispozițiile AAP;
 - în măsura în care este adecvat și fezabil, să clarifice și, dacă este necesar, să sporească flexibilitatea în utilizarea acordurilor-cadru în ceea ce privește stabilirea cantității de lucrări, servicii și produse în cauză, precum și în ceea ce privește durata acordului-cadru avut în vedere, ținând seama și de accesul IMM-urilor la piețele de achiziții publice;
 - pentru Comisie, să reexamineze efectele economice pe piața internă ale aplicării normelor privind achizițiile publice în sectoarele în care ar putea să nu existe un interes transfrontalier (cum ar fi îngrijirea tinerilor și a persoanelor în vârstă) și să se raporteze rezultatele reexaminării și, printre altele, eventualele ajustări ale cadrului juridic, dacă este necesar;
 - să examineze posibilitatea și caracterul adecvat al apropiierii anumitor mecanisme aplicabile autorităților contractante (Directiva 2014/24/UE) și entităților contractante (Directiva 2014/25/UE);
 - să analizeze modalitățile de abordare a preocupărilor legate de asigurarea securității (fiabilității) aprovizionării.

⁽⁷⁾ A se vedea nota de subsol 2.

9. INVITĂ Comisia să sprijine și să faciliteze eforturile în materie de investiții în procesul de achiziții publice pentru a aborda provocările urgente care decurg din situația de pandemie, inclusiv capacitățile digitale, și, în strânsă cooperare cu statele membre, să identifice măsurile necesare pentru a face față în mod eficient viitoarelor situații de urgență și de criză din domeniul achizițiilor publice, luând astfel în considerare, în particular:
- clarificarea domeniului de aplicare al Directivei 2014/24/UE, în special în ceea ce privește utilizarea procedurii de negociere fără publicare prealabilă; această clarificare ar trebui să cuprindă orientări care să precizeze motivele urgenței extreme și o listă de posibile exemple de sectoare foarte sensibile;
 - evaluarea necesității de a introduce alte excluderi de la aplicarea directivelor privind achizițiile publice pentru achiziționarea unor anumite bunuri și servicii strategice în situații de urgență și de criză cauzate de pandemii, atacuri teroriste, stare de apărare, amenințări grave și actuale la adresa siguranței publice sau dezastre naturale;

Stabilirea de stimulente adecvate pentru investiții și creștere inovatoare și durabile în UE prin intermediul achizițiilor publice

10. SALUTĂ propunerile Comisiei din Planul de investiții pentru o Europă durabilă de a introduce criterii sau obiective în materie de achiziții publice verzi în cadrul inițiativelor sectoriale, al finanțării UE sau al legislației specifice produselor și de a institui o verificare a achizițiilor durabile; INVITĂ Comisia să elaboreze instrumente de orientare și de sprijin pentru a armoniza punerea în aplicare a proiectelor pentru proiecte durabile de infrastructură publică, pentru a spori astfel durabilitatea și atractivitatea globală a investițiilor;
11. SUBLINIAZĂ funcția de model a sectorului public în realizarea obiectivelor Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă; Pactul verde european și obiectivul de realizare a neutralității climatice până în 2050, Planul de acțiune pentru economia circulară, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului; în acest context, SPRIJINĂ, în măsura în care acest lucru este adecvat și fezabil, considerații de mediu ambițioase, de exemplu criterii sau obiective, ținând seama și de implicațiile practice ale acestora pentru procedurile de achiziții și SUBLINIAZĂ necesitatea raportării și a monitorizării, astfel cum se prevede în Planul de acțiune pentru economia circulară; INVITĂ Comisia să ia în considerare garanțiile privind drepturile omului și standardele privind obligația de diligență în domeniul drepturilor omului, promovând astfel coerența politicilor cu privire la Planul de acțiune privind finanțarea creșterii durabile, în special Regulamentul (UE) 2020/852 (*) privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile, precum și inițiativa Comisiei privind guvernanta corporativă durabilă (**);
12. SALUTĂ inițiativa Comisiei din Planul de acțiune pentru economia circulară de sprijinire a consolidării capacităților prin orientare, formare și diseminare de bune practici pentru a sublinia rolul important al autorităților publice în ceea ce privește contribuția la obiectivul de realizare a neutralității climatice până în 2050. Acest exercițiu ar trebui să aibă drept scop oferirea posibilității ca achizitorii publici să ia în considerare produse și servicii ecologice și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și, în modul cel mai cuprinzător cu putință, ar trebui să țină seama, în procesul lor de achiziție, de ciclul de viață (extern) și de costurile economice; și INVITĂ Comisia să elaboreze și să disemineze metode operaționale pentru calcularea costurilor ciclului de viață, în special în ceea ce privește costul impus de externalitățile de mediu;
13. CONSIDERĂ că achizitorii publici ar trebui să își folosească puterea de cumpărare în mod strategic pentru a obține un raport calitate-preț mai bun și să sprijine tranziția către o economie mai verde, mai inovatoare și circulară, în special prin investirea în infrastructura durabilă, în produse reutilizabile, reciclabile, reparabile și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și în renovarea clădirilor publice pentru a le îmbunătăți durabilitatea și a optimiza costurile pe ciclul de viață; SUBLINIAZĂ că achizițiile publice pot și ar trebui să fie utilizate pentru a sprijini considerentele sociale și protecția drepturilor omului în lanțurile de aprovizionare mondiale, incluziunea socială și ocuparea echitabilă a forței de muncă, pentru a contracara efectele socioeconomice ale crizei și INVITĂ Comisia să ofere orientări, inclusiv exemple privind modul de punere în aplicare a acestor obiective în cadrul unei proceduri de achiziții;
14. SUBLINIAZĂ că transparența, responsabilitatea și concurența loială vor fi esențiale pentru a asigura utilizarea cu succes și în mod eficient a resurselor UE și naționale pentru tranziția verde și eforturile de redresare;

(*) Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 (JO L 198, 22.6.2020, p. 13).

(**) Comisia Europeană: O nouă consultare privind guvernanta corporativă durabilă, septembrie 2020.

15. CONSIDERĂ că este esențial să se știe cum să se realizeze achiziții publice durabile și inovatoare pentru a valorifica beneficiile puterii de cumpărare publice și, prin urmare, INVITĂ statele membre și celelalte instituții ale Uniunii Europene să maximizeze puterea de transformare a achizițiilor publice prin dezvoltarea unor competențe și capacități esențiale pentru a face față provocărilor actuale și, în ceea ce privește Comisia, să sprijine statele membre în crearea unei rețele europene de centre de consiliere pentru cele mai bune practici în ceea ce privește dezvoltarea de achiziții publice durabile și inovatoare; INVITĂ statele membre să promoveze educația, formarea și campaniile de informare pentru achizitorii publici;

Contribuția, prin achiziții publice, la o economie a UE mai rezilientă

16. CONSIDERĂ că inovarea joacă un rol esențial în reziliența economiei europene și EVIDENȚIAZĂ faptul că achizitorii publici ar trebui să stimuleze cererea de inovare; INVITĂ statele membre să încurajeze și să promoveze achizițiile inovatoare;
17. IA ACT de faptul că cooperarea dintre achizitorii publici poate modela piețele, poate stimula inovarea și poate spori eficiența investițiilor publice; INVITĂ statele membre și Comisia să încurajeze interacțiunea dintre achizitorii publici și ecosistemele industriale și de inovare pentru a facilita corelarea cererii, inclusiv prin stabilirea de platforme care să permită interacțiunea dintre cumpărători și furnizori pentru strategii mai bune de aprovizionare;
18. RECUNOAȘTE necesitatea de a consolida reziliența economiei europene și SUBLINIAZĂ că statele membre și achizitorii publici ai acestora au un rol vital în această privință, în special dat fiind că sunt investitori esențiali în mai multe sectoare ale economiei și, prin urmare, ar putea fi expuși concurenței externe neloiale;
19. INVITĂ Comisia și statele membre să coopereze la elaborarea de orientări și criterii prin intermediul unei metodologii comune pentru sprijinirea sectorului public să se aprovizioneze prin intermediul unor lanțuri de aprovizionare transparente, fiabile, flexibile și diversificate, cu scopul de a consolida economia europeană și de a reduce dependența strategică față de țări terțe, în special în anumite sectoare ale economiei europene care sunt esențiale pentru funcționarea serviciilor publice și a asistenței medicale publice, de exemplu, medicamentele și dispozitivele medicale; impactul asupra concurenței, asupra prețurilor și asupra procedurilor de achiziții publice este luat în considerare în mod temeinic la stabilirea unei abordări proporționale și adaptate în vederea soluționării acestui aspect;
20. SUBLINIAZĂ necesitatea ca UE să promoveze o agendă ambițioasă și echilibrată cu privire la comerțul liber, protejând, în același timp, interesele sale în lumina practicilor neloiale și abuzive și asigurând reciprocitatea; SALUTĂ lucrările la Instrumentul pentru achiziții publice internaționale ⁽¹⁰⁾ care urmează să fie accelerate pentru a promova un acces mai bun la achizițiile publice în țările terțe ⁽¹¹⁾ și dezvoltarea de noi instrumente pentru a aborda efectele de denaturare ale subvențiilor străine pe piața unică; INVITĂ Comisia să analizeze modalitățile de abordare a efectelor de denaturare care rezultă din participarea ofertanților care desfășoară activități în jurisdicții incluse pe lista UE a jurisdicțiilor necooperante în scopuri fiscale, în urma căreia se produc avantaje concurențiale nejustificate în procedurile de achiziții publice.
21. INVITĂ Comisia să clarifice și să actualizeze în continuare, pe baza angajamentelor internaționale ale UE și a directivelor UE privind achizițiile publice, marja de manevră de care dispun statele membre și achizitorii publici pentru a trage consecințele care decurg din sfera de aplicare a acestor acorduri în ceea ce privește participarea ofertanților și a produselor din țări terțe.
22. INVITĂ statele membre să elaboreze politici și strategii de achiziționare cuprinzătoare, care ar trebui să vizeze în special sectoarele în care cererea publică are un impact semnificativ, cum ar fi medicamentele, dispozitivele medicale sau tehnologia informației, având în vedere, de asemenea, considerații referitoare la reziliența, gestionarea riscurilor și securitatea aprovizionării.

⁽¹⁰⁾ Concluziile Consiliului European din 1-2 octombrie 2020, documentul ST 13/20.

⁽¹¹⁾ ST 5752/16 – COM (2016) 34 final și 2012/0060 (COD).